

Rovaniemen kaupungin lausunto: Lapin liikennestrategia 2050

kaupunginhallitus 9.9.2024

Lapin liikennejärjestelmästrategia 2050 on asiakirja, jolla linjataan liikenneolosuhteiden kehitystä Lapissa kaikkien liikennemuotojen osalta lyhemmällä aikavälillä vuoteen 2036 ja pidemmällä aikavälillä vuoteen 2050. Samanaikaisesti valmistellaan valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman päivitystä seuraavalle 12 vuodelle. Lapin liikennestrategia on vuoteen 2036 asetettujen tavoitteiden osalta myös Lapin tavoitteiden koonti valtakunnallisen suunnitelman tueksi. Valtakunnallisessa liikennejärjestelmäsuunnitelmassa linjataan talouden raameista ja määritellään periaatteet rahoituksen kohdentamiseksi, joten selkeästi perustellut tavoitteet ovat tarpeen.

Lausuntopyynnön kohteena olevassa raporttiluonnoksessa on hyvin huomioitu valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman tiedossa olevat periaatteet ja linjaukset. Saavutettavuus kaikilla liikennemuodoilla on koko Lapin näkökulmasta ensiarvoista. Tässä on merkittävässä roolissa kaupunkiseutujen (Rovaniemi ja Kemi-Tornio) huomioiminen kansainvälisten ja valtakunnallisten yhteyksien solmupisteinä kuin myös kestävät ratkaisut Lapille ominaisten pitkien etäisyyksien kulkuyhteyksien osalta. Rovaniemen näkökulmasta olennaisia ovat toimenpiteet kestävän ja kustannustehokkaan yhdyskuntarakenteen sekä sisäisen ja pitkämatkaisen liikenteen yhteensovittamiseksi.

Viimeaikaisesta kansainvälisestä kehityksestä johtuen on uutena asiana noussut pinnalle huoltovarmuus ja sotilaallisen liikkumisen tarpeet. Näissä Lapilla on erityinen rooli Ruotsin ja Norjan maarajojen ja pohjoisen alueen sotilaallisen merkityksen kasvun myötä. Rahoitusta on jo saatu valtatie 4 parantamishankkeiden suunnitteluun Rovaniemen kohdalla, mutta nämä kärkihankkeet on myös saatava pikaisesti suunnittelupöydältä toteutukseen. Raideyhteyden selvittäminen tai toteuttaminen eurooppalaisella raidevälillä Tornioista ja Ajoksen satamasta Rovaniemelle tulisi nostaa toimenpideohjelmaan 2036, Kiiruna – Kolari – Kittilä – Sodankylä – Rovaniemi ratayhteyden lisäksi. Aikaisempaa Tunturirata-selvitystä voidaan kehittää nykyisen turvallisuus- ja huoltovarmuuden tilannekuvan perusteella.

Terminaalitoiminnoilla on yhteyksien ohella tärkeä merkitys raskaiden kuljetusten kannalta. Kemi-Tornion alueen lisäksi tarvitaan rahdin käsittelyyn terminaalia myös raiteiden loppupäässä. Kemijärvellä ja Kolarissa on uusi puutavaraterminaali, mutta Rovaniemellä on nykyisen puutavaraterminaalin suhteen kehittämistarpeita. Rovaniemen logistiikkaterminaalin tarve on tunnistettu aiemmissa suunnitelmissa. Uusi terminaali mahdollistaa paitsi puutavaraterminaalin laajentamisen, myös uusien tavaravirtojen siirtymisen autokuljetuksista kiskoille. Alueelle on mahdollista kehittää laajasti kuljetuspalveluita tarjoava logistiikan solmupiste. Terminaalin siirto mahdollistaa myös yhdyskuntarakenteen eheyttämisen nykyisen puuterminaalin alueella.

Toinen merkittävä kehityskulku on matkailun nopea kasvu Lapissa. Rovaniemelle kohdistuu suuri paine matkailupalveluiden ja matkailun aiheuttaman liikkumisen kehittämiseen. Rovaniemi toimii myös porttina Lapin nykyisiin ja kehittyviin matkailukohteisiin. Kysyntään vastaamiseksi kehittämistä tarvitaan kaikissa liikennemuodoissa niin infran kuin palveluidenkin osalta.

Lentoasemilla Finavia vastaa reaktiivisesti kasvun tarpeisiin ja silti kasvuun vastaamisessa on haasteita riittävästi. Samanlainen asemapalveluiden toimija puuttuu rautatieasemilta ja niiden kehitys ei vastaa edes tyydyttävästi matkustajien tarpeisiin. Vastaavia haasteita liittyy myös linja-autoliikenteen matkustajapalveluihin. Tärkeää on myös matkaketjujen sujuvuus solmupisteissä kulkumuotoa vaihdettaessa. Rovaniemen kaupunki esittää raporttiin selkeämpää kuvausta asematoimintojen kehitystarpeista rautatie- ja linja-autoliikenteen osalta. Rovaniemen rautatieaseman kehittäminen palvelemaan sekä rautatie- että linja-automatkustajia olisi perusteltua nimetä kärkihankkeeksi. Se myös monipuolistaisi kärkihankkeiden näkökulmaa.

Raideyhteyksien kehittäminen lähtee raskaiden kuljetusten tarpeista, mutta uusi sujuva raideyhteys Ruotsin rataverkkoon mahdollistaisi jatkossa myös matkustajaliikenteelle reitin suoraan kiskoilla Skandinaviaan ja edelleen Keski-Eurooppaan. Yhteys voi olla ensiarvoisen tärkeä, jos lentoliikenteen kasvulle tulee esimerkiksi ilmastonkysymysten tai matkustajien asenteiden vuoksi rajoitteita. Nyt raportissa korostetaan ihan aiheellisesti Suomen pääradan kehittämisen merkitystä, mutta voisi harkita 2050 tavoitteisiin avausta myös suoraan Euroopan suuntaan.